

Radiocolumn 31 juli 2011 MTV Moergestel

Beste luisteraars,

Euro anders!

We kunnen geen krant open slaan of we zien berichten over Europa en de Euro. Daar worden we niet vrolijker van. Daarom wil ik het vandaag over de Euro hebben, en vooral over hoe het verder moet.

Het project van de Euro is er vooral één van integratie, van beter samen spelen. De landen in de Europese Unie tekenden vanaf het eerste begin voor één markt voor producten, diensten en kapitaal en voor vrij verkeer van personen. Dat heeft Nederland geen windeieren gelegd. Wij zijn bij uitstek een exportland en beschikken over de grootste haven van Europa, Rotterdam ook wel mainport genoemd. Nederlanders en Nederlandse bedrijven hebben goed ingespeeld op de groeiende markt. Er zijn bedrijfstakken zoals de glastuinbouw die ondanks de concurrentie uit de landen langs de Middellandse Zee het goed zijn blijven doen. Het is vooral het Nederlandse ondernemerschap gecombineerd met hoogstaande kennis, die het zover hebben gebracht. Omgerekend levert de samenwerking in Europa elke Nederlander 2000 euro netto per jaar op.

Lang niet gek dus. Tot zo ver is er niks aan de hand. Toch is het niet goed gegaan met de euro. Met de Euro, als één munt is niets mis. De Euro heeft het, als we het vergelijken met de Dollar in al die jaren best goed gedaan. Het euvel zit in het boekhoudboekje van de verschillende landen. De tekorten van landen, die hun uitgaven niet op orde hebben brengen de Euro in gevaar. Deze landen kunnen hun tekorten alleen tegen zeer hoge rente financieren. En daar gaat het fout. Want daarmee neemt de schuld van deze landen alleen maar toe.

Het moet dus anders.

Niks verantwoording afleggen achteraf. Niks zaken buiten de boekhouding houden. Samenspelen in euroland betekent voor de lidstaten "met het water voor de dokter", en dat niet achteraf, maar vooraf om te laten zien hoe de patiënt er precies voor staat. Niks eigen verantwoordelijkheid van de lidstaten, nee, ook hier geldt "samen uit samen thuis".

Daarom is er nu een akkoord in de maak met een andere aanpak. Daarin leggen alle landen in de Eurozone voortaan vooraf hun papieren voor het komend jaar op tafel. Dit was tot nu niet verplicht. Dan gaan onafhankelijke deskundigen door de financiële onderbouwing en er is afgesproken dat dit op een zelfde manier gebeurt. Dus niks de een met de franse slag en de ander met de Duitse degelijkheid.

Hoe gaat dit in z'n werk? Eén jaar voor het betreffende begrotingsjaar moeten de stukken er liggen. Dan starten drie maanden van controle, dit noemen we het Europese semester. Als er zaken niet in de haak zijn moet het land die aanpassen. De tering naar de nering zetten. Daarna gaat de desbetreffende regering naar hun eigen volksvertegenwoordiging. Dit gebeurt in ons land op de derde dinsdag in september, de Prinsjesdag. Daarna wordt de begroting, zoals het hoort per land vastgesteld.

Als er verschil van mening blijft mag het geld alleen worden uitgegeven als een grote meerderheid van de Eurolanden dat accepteert. Zulk een meerderheid zal de strakke lijn zeker willen handhaven.

Het klinkt allemaal logisch maar zulke spelregels bestonden er niet. Er lag een afspraak over de maximale staatschuld die een land mag hebben. Er was afgesproken dat de uitgaven niet meer mogen stijgen dan 3% per jaar. Maar nadat de financiële crisis uit de VS kwam overwaaien heeft er zich vrijwel niemand meer aan gehouden.

De gevolgen zijn van een dergelijke “laat maar waaien aanpak” is bekend. De overheden hebben de banken gered maar zitten zelf zwaar in de schulden. En U weet wie daar voor opdraait de belastingbetaler. Landen die zwaar in de schulden komen kunnen hun verplichtingen niet meer betalen en komen in een spiraal van méér en méér schuld. Zij worden aangeschoten wild op de financiële markten. Om dit te voorkomen springen de Eurolanden elkaar nu bij. Op zich is dat een goede gedachte, mits de spelregels worden aangescherpt.

Mijn conclusie is dat het zo niet goed gaat. Dat het anders moet. Het Europees parlement heeft het pakket vergaande maatregelen voorgesteld. Daaraan leggen we met de lidstaten nu de laatste hand. Zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Onze welvaart, de waarde van de Euro en daarmee ook de waarde van uw bezittingen hangen er van af.

Griekenland

Als we in de zomertijd aan Griekenland denken , denken we in andere jaren aan de eilanden en de zon. Nu denken we aan het geld dat we er in moeten stoppen. Ook voor Griekenland geldt dat er niet meer kan worden uitgegeven dan dat men er verdient. Ik was er vorige maand voor het Europees Parlement. De welvaart van Griekenland zal in de toekomst fors lager liggen dan dat men gewend is geweest. Maar dit is logisch : je kunt alleen maar uitgeven als je ook verdient. Ook een land als Griekenland met alleen toerisme, een beetje landbouw en vrijwel geen export moet strak aan de teugel worden gehouden. Een keer bijspringen kan nodig zijn, maar alleen dan als de afgesproken ingrepen ook worden uitgevoerd. Het geloof daarin en het vertrouwen van burgers zullen we alleen kunnen houden, als we strak toezien op de uitvoering van de afspraken. Onder curatele gesteld, zoals dat heet. Daar kunt U ook mij aan houden.

Juli en augustus zijn de vakantiemaanden; maanden om Europa in te trekken. Maar ook maanden om te denken over een nieuwe aanpak, omdat het zo niet langer kan.

Ik dank U wel.

Lambert van Nistelrooij, Lid Europees Parlement.